

Передмова

Здавна чесна наша критика
Нарікає – і зовсім
Справедливо, – що політика
Нині в мізок встряла всім,
Що молодики свавільнії
На естетику плюють,
Що писателі суспільнії
Питання раз в раз кують,
Що історію преславную
Руську геть завергли в кут,
Що бувальщину предавную
В думках, драмах не поют,
Що, значить, поета...
Ще немає й досі в нас,
Крім Корнилка Устяновича, –
Але й то лиш богомаз.
Ну, ото ж сей голос критики,
Страх патріотичної –
Та й «червоних шайки» притики,
Скрізь неестетичної, –
Врешті, слово двох знайомих, що
Якби-м що надрукував,
А в них час був і охота, то,
Може б, дехто се й читав –
Все це враз мене спонукало
Сісти й написати щось –

Щось таке, щоб серце пукало,
А з очей щюркою лилось.
Но щоб конче предмет взятий був
З руської історії,
Щоб у пісні шум Дніпра ся чув
І степи просторії,
Щоб князів тут більш було, ніж є
В драмах Устяновича,
І щоб кождий говорив лише
Патріотичні словеса,
Щоб про люд і про життя його
В примітках лиш споминать,
Але коней, війн та зброй зато
Якнайбільше описать.
Але, предмета шукаючи
До поеми, перебрав
Я всі дії, – і не знаю, чи
Очі хто мені заткав,
Чи злий демон, боячись, щоб Русь
Епос мій не прославив,
Мов ману нечувану якусь
В голову мені пустив:
Все крутилось і шуміло лиш,
Мов вітряк, ми в голові, –
Кождий князь здавався, мов мокра миш
Або наче щур в муці.
Довго-довго мучивсь я, заким

На щасливу-м думку впав:

«Що, – гадаю, – бабратись з одним?

А якби всіх в пісню вклав?»

«Браво! – крикнула душа моя. –

Ти одним ся не в'яжи, –

Зачинай з саміського кінця

І, що знаєш, все скажи!»